СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 124. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 31-го ТРАВНЯ 1950. — No. 124. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 31, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЯКЩО РОСІЯ ПОЧНЕ АГРЕСІЮ, ВОНА ПОЧНЕ ВІЙНУ—ТЕФТ

Вашингтон, 28 травня. — Сен. Роберт Тефт, керівник політики Республіканської партії в Конгресі, вийшов з домаганням, щоб Злучені Держави „сказали росіянам, що вони найдуться у війні, якщо вони почнуть агресію". Водночас Тефт скритикував старання озброїти Европу коштом Злучених Держав, кажучи „Коли ми примістимо модерні літаки в кожній країні, що окружує Росію, тоді ми самі станемо агресором". У своїй промові по радіо через Нешенел Бродкестінг Компані Тефт твердив, що єдиним засобом для відстрашення Росії від інвазії, є американська військова сила.

„Я не озброював би Европи" — казав він. „Хай Европа сама випрацює свою розвязку. На мою думку є тільки один спосіб для відстрашення Росії від війни, а це сильна американська повітряна сила і великий припас атомових бомб. Коли ми підемо вперед з загальною відбудовою світу, тоді всі ці країни стануть сильнішими навіть і без велетенських армій і повітряних сил, розкинених по містах цілого европейського континенту" міркував Тефт. А потім додав, що перемога у війні проти Росії залежатиме від Америки, а не від того, чи інші країни є озброєні чи не озброєні.

АЧЕСОН СКЛАДАЄ ЗВІТ У ПОВНІМ КОНГРЕСІ З ЛОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Секретар стейту Дін Ачесон повернувся кораблем Брітанік з Лондонської конференції в суботу пополудні, після чого виїхав президентовим літаком до Вашингтону. Тут зустрінув його при висіданні президент Труман в оточенні найвищих урядовців, висловлюючи йому признання за його „найбільш успішні наради" від часу конференції в Потсдамі. За упляновaним наперед порозумінням Ачесон має скласти звіт з конференції у понеділок президентові, а в середу обидвом палатам Конгресу, зібраним на спільному засіданні.

ДАЛЬША РАТА НА ЗБРОЮ ПРОТИ НАПАДУ РОСІЇ.

Департамент стейту звернеться ще цього тижня до Конгресу з домаганням виплатити чергову пайку в сумі $1,250,000,000 для дальшого озброєння демократичних країн проти можливого нападу Росії. Сенатські провідники, навіть деякі нещодавні противники військової допомоги для закордону, кажуть, що тепер є знаменита нагода" на ухвалення такого приділу. Крім того треба ще буде признати $100,000,000 для Китаю і сусідних країн в Азії.

ПРОСЛІДЖУЮТЬ ЛАБІ ІСТІВ.

Вашингтон. — Спеціяльна комісія палати репрезентантів, яка провіриє діяння заступників різних інетересів для переведення корисного законодавства для себе, вислала візвання до трьох красвих організацій, які мають свою головну кватиру в Ню Йорку, щоб вони подали імена своїх фінансових покровителів. Це такі організації: Комісія Конституційного Уряду, Краєва Економічна Рада і Конституційна Виховна Ліга. Вони всі розвинули велику кулоарну силу („лаббі"), а не відомо, хто дає фонди на їхню агітацію..

НОВІ ФОНДИ НА ПОВІТРЯНУ СИЛУ.

Провідники повітряних сил, за підтримкою секретаря оборони Луї Джансона, сказали Конгресові, що повітряна сила нації почне впадати, якщо не будуть признані значні фонди на дальшу розбудову воєнної повітряної фльоти. Негайно потрібно призначити на цю ціль $200,000,000 із загального бюджетового фонду в сумі $1,350,000,000. Команданти повітряних сил заявили Конгресові, що 48 боєвих частин, які тепер є готові, були вистачальні тільки досі, а на майбутнє треба це число підвищити, якщо мілітарна сила Америки має встоятися.

ПРУЖИНОВІ ЛІТАКИ БУДУТЬ БОРОНИТИ АТОМОВІ ЗАВОДИ.

Атомові заводи в північно-західних стейтах будуть захоронені новими пружиновими літаками перед нападом ворога на випадок війни, як це сповіщають оборонні старатегісти в Ню Йорку. Літаки будуть мати радар на всяку погоду і будуть готові переловити ворожі бомбардувальники навіть у найбільшій висоті і то без огляду на це, чи їх можна буде доглянути, чи ні..

ДОБРІ ВИГЛЯДИ НА МИР МІЖ КАПІТАЛОМ І ПРАЦЕЮ.

Вашингтон. — Тепер настав мир між управлінням і працею і є вигляди, що він втримається на найближчу майбутність, як це стверджують звіти, що наспіли до департаменту праці з різних сторін. Федеральне посередництво стверджує, що обі сторони раді передати наладнання спорів урядові, а це злагіднює вістря непорозумінь і приспішує покінчення страйків.

СЕНАТОРИ ЗА ПЕРЕВІРКУ ЗІЗНАНЬ ЕРІКСОНА.

Вашингтон.—Сенатська підкомісія для прослідження зорганізованого злочину звернулася до федерального прокуратора „Дистрикту Колумбії", щоб він провірив, чи нюйорський ракетір Френк Еріксон, не допустився кривоприсяги підчас своїх зізнань перед сенатською підкомісією. Комісія звернула увагу на Еріксона поновно після того, як поліція в Ню Йорку й Маямі придержала деяких людей, які є замішані в незаконне приймання грошей на заклад при кінських перегонах.

СМЕРТЬ ЛЕСІНСКОГО ПРИНОСИТЬ ЗАХИТАННЯ В КОМІСІЇ.

Конгресмен Джан Лесінскі, демократ з Мишиген, помер несподівано у неділю в своїм мешканні у Дірборн, у стейті Мишиген. Він був предсідником важливої комісії виховання й праці і з засади підтримував адміністрацію Трумана в різних суспільних плянах. Його черговий наступник, Грагам А. Барден, є противником плянів адміністрації й тому прибічники президента сильно занепокоєні долею деяких білів.

КОНВЕНЦІЯ У. Н. СОЮЗУ ЗАКІНЧИЛАСЯ ВАЖЛИВИМИ УХВАЛАМИ ДЛЯ ДОБРА ОРГАНІЗАЦІЇ І НАРОДУ

ГРИГОРІЙ ГЕРМАН НОВИМ СЕКРЕТАРЕМ

Клівленд, Огайо, 29. травня. — Минулої суботи, дня 27-го травня, цілим рядом важливих ухвал для добра організації та народу і відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна" закінчилася тут XXII. Конвенція Українського Народного Союзу, що тривала від понеділка, 22. травня. Наради останнього дня Конвенції, після відчитання і прийняття протоколу з попереднього дня, започатковано звітом Виборчої Комісії, що його склав голова Комісії, Юліян Павчак, та доповнив секретар Комісії, Василь Гультай. Вибір головним предсідником УНСоюзу Дмитра Галичина і головним Касіром Романа Слободяна, обох через аклямацію, проголошено вже попереднього дня. В звідомленні Виборчої Комісії стверджено:

Головний предсідник Дмитро Галичин одержав 884 голоси; головний касір Роман Слободян — 706 голосів. Вибори інших урядників, згідно зі звідомленням Виборчої Комісії, перейшли такою кількістю голосів:

На заступника предсідника: Осип Лисогір — 495 голосів; Михайло Дубас — 247 голосів; Степан Барлачевський — 91 голосів. **Вибраний Осип Лисогір.**

На заступницю предсідника: Геновефа Зепко-Жеребняк — 335 голосів; Марія Демидчук — 269 голосів; Марія Малевич — 239 голосів. **Вибрана Геновефа Зепко-Жеребняк.**

На секретаря: Григорій Герман — 627 голосів; Іван. В. Іванчук — 220 голосів. **Вибраний Григорій Герман.**

До Контрольної Комісії: поодинокі кандидати одержали голосів: Дмитро Капітула — 493; Степан Куропась — 462; Володимир Гірняк — 387; Володимир Коссар — 372; Д-р Амврозій Т. Кібзей — 365. Всі вони були вибрані.

Інші кандидати одержали голосів: Мирон Литвин — 354; Роман Карбівник — 301; Микола Олексюк — 244; Степан Космина — 217; Петро Чап — 136; Осип Логин — 75.

На Головних Радних одержали голосів: Дмитро Шмагала — 472; Іван Романишин —456; Іван Василенко — 413; Іван Кокольський — 409; Петро Кучма — 371; Володимир Дідик — 356; Микола Давискиба — 334; Теодор Шпікула — 328; Олена Штогрин — 311; Анна Васильовська — 275; Василь Гувар — 237; Вони були вибрані. Інші кандидати одержали голосів: А. Джуля — 208; В. Шіпка — 176; І. Павловський — 165; Г. Тимчій — 153; О. Запоточний — 152; В. Кульчицький — 136; М. Маланяк — 136; М. Кульчицький — 134; О. Вакай — 131; о. Г. Пипюк — 117; М. Сеник — 108; М. Курдина — 109; Катерина Лукач — 111; С. Лаврик — 105; А. Баволяк — 104; А. Маланчук — 95; І. Мармаш — 85; Г. Дацків — 70; П. Кучерка — 69; Г. Климишин — 69; П. Остапчук — 43 і С. Могила — 41.

Негайно після проголошення висліду виборів, предсідник Конвенції Д-р Павло Дубас перевів заприсяження нового Головного Уряду і передав дальший провід нарадами нововибраному Головному Предсідникові УНСоюзу, Дмитрові Галичиному.

НОВИЙ ГОЛОВНИЙ УРЯД У.Н.С.

Клівленд, Огайо, 29 травня. XXII. Конвенція Українського Народного Союзу, що відбулася тут в днях від 22-го до 27-го травня, вибрала новий Головний Уряд У.Н.Союзу в такому складі:

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ДМИТРО ГАЛИЧИН — головний предсідник;
ЙОСИП ЛИСОГІР — заступник гол. предсідника;
ГЕНОВЕФА ЗЕПКО-ЖЕРЕБНЯК — заступниця гол. предсідника;
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН — головний секретар;
РОМАН СЛОБОДЯН — головний касієр.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

Дмитро Капітула, Степан Куропась, Володимир Гірняк, Володимир Коссар, д-р Амврозій Т. Кібзей;

ГОЛОВНІ РАДНІ:

Дмитро Шмагала, Іван Романишин, Іван Василенко, Іван Кокольський, Петро Кучма, Володимир Дідик, Микола Давискиба, Тарас Шпікула, Олена Штогрин, Анна Васильовська, Василь Гузар.

НОВОВИБРАНИЙ ПРЕДСІДНИК ДМИТРО ГАЛИЧИН, ПРО НОВІ ЗАВДАННЯ

Д. Галичин в своїй промові насамперед висловив подяку Д-рові П. Дубасові та цілій Президії Конвенції за вміле ведення нарадами. Він ствердив всебічне заступництво нашої громади на цій Конвенції, здаючи приявних делегатів з Канади, новоприбулих і старих імігрантів та около сотні представників народженої тут молодої генерації. З другого боку — між делегатами є робітники, бизнесмени та професіоналісти з просторів від Ню

(Докінчення на стор. 4-тій)

„ГОЛОС АМЕРИКИ" ПЕРЕДАВ В УКРАЇНУ ПРИВІТ ВІД У.Н.С.

Ню Йорк, 29. травня. — Радіовисильні офіціяльного „Голосу Америки" передали минулої суботи в Україну ухвалене XXII. Конвенцією Українського Народного Союзу в Клівленді привітання українському народові. В довшому повідомленні про Конвенцію згадано, що УНСоюз має найстарша братсько-допомогова організація американських українців, яка від 56 років, крім обезпечення, веде теж широку громадсько-культурну працю та допомагає в розвитку українського життя і української культури на американській землі, до чого треба зарахувати видання в англійській мові сімох книг про Україну, український нарід та українські змагання і українську культуру, написані американськими і українськими авторами. В повідомленні стверджено, що УНСоюз має понад 58,000 членів і понад 11 мільйонів долярів майна. В звідомленні з Конвенції згадано теж про телеграму до президента Трумана і до державного секретаря Ачесона з піддержкою американської оборонної політики та зі закликом „допомогти українському народові в його нерівній боротьбі за волю проти большевицького ворога людства". На закінчення повідомлення передано ухвалену Конвенцією резолюцію з привітом „американських українців країні своїх батьків — Україні та її народові".

КОНВЕНЦІЯ У.Н.С. УХВАЛИЛА ПОНАД $20,000 НА НАРОДНІ, КУЛЬТУРНІ І ГУМАНІТАРНІ ЦІЛІ

Клівленд, 29. травня. — В порядку конвенційних ухвал рішено виасигнувати з каси У. Н. Союзу понад 20.000 долярів на народні, культурні і гуманітарні цілі. Більші суми призначено:

Український Національний Фонд	$5,000.00
Видання Української Енциклопедії в англійській мові	5,000.00
Український Католицький Семинар у Вашингтоні	1,000.00
Вищі Освітні Курси в Канаді	400.00
Замовлення на Українську Енциклопедію	350.00
Інститут Заочного Навчання при при Українськім Університеті в Мюнхені, Німеччина	200.00
Українська Дівоча Академія в Факс Чейз, Па.	150.00
Українська Дівоча Академія в Слоатсбург, Н. Й.	150.00
Українська Дівоча Академія в Стемфорд, Конн.	150.00
Український Сиротинець у Филаделфії, Па	150.00
Український Православний Семинар у Филаделфії,	150.00
Головна Управа Організації Оборони Лемківщини	150.00
Українська Вільна Академія Наук (УВАН), Канада	150.00
На допомогу поодиноким членам організації	4,715.00
На стипендії для студіюючої молоді	2,010.00

Підчас Конвенції на Національний Фонд для УКК зібрано між делегатами понад $2,000.00.

ПІВ МІЛЬЙОНА УЧАСНИКІВ ЧЕРВОНОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ В БЕРЛІНІ

ВПЛІТОВАНА КОМУНІСТАМИ КОМЕДІЯ РОЗМИНУЛАСЯ ЗІ СВОЄЮ ЦІЛЛЮ.

Берлін, 29 травня. — Вчорашню неділю вважалося „критичним днем" в зорганізованій Москвою масовій комуністичній демонстрації в Берліні, в якій взяло участь около пів мільйона німецької дітвори і молоді. Демонстрація, що початково вважалася за намагання комуністичної „інвазії" на західні сектори Берліна та була звернена проти західніх аліянтів, цілком розминулася зі своєю ціллю. Навпаки, її вважається черговою перемогою Заходу в теперішній „холодній війні". До участи в демонстрації большевики позганяли дітвору і молодь з цілої своєї зони. Деякій кількості демонстрантів пощастило, замість „напасти" — втекти в західні сектори. Вони стверджують, що комуністи вживали всіляких репресій і терору для влаштування тої демонстрації. Вони стверджують, що поверх 80% учасників демонстрації, як серед молоді так і серед поліції, є ворогами комунізму, але вони беруть в ній участь, щоби заощадити собі комуністичних переслідувань. Під час демонстрації, в якій несено проти-західні, зокрема проти-американські транспаренти, дійшло до кількох малих випадків і навіть стрілів, але це не мало значення і демонстрація назагал відбулася мирно. Посадник західних секторів міста, д-р Ерніст Ройтер, ствердив, що демонстрація з виразним намаганням захопити цілий Берлін була „повною невдачею", та закликав населення міста, щоби допомагало „бідним, голодним дітям", що їх большевики силою позганяли на демонстрацію та які заслуговують „тільки на співчуття". Проте, демонстрація доказала, що без огляду якими засобами, большевики мають сильну контролю над німецькою молоддю в своїй зоні. Ціла демонстрація була як дві краплі води подібна до тих всіх численних манифестацій, з прапорами, музикою і військовими походами, що їх влаштовано за часів Гітлера.

СОВЄТИ І САТЕЛІТИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО НАСТУПУ..

Відень, 29 травня. Закордонні спостерігачі стверджують на підставі цілого ряду фактів, що Совєтський Союз приготовляє, забезпечує і вишколює свою армію не до оборони, але до нападу. Це замітне в арміях совєтських сателітів, що переходять всі фази не тільки повного вишкільного і збросвого достосування до совєтських збройних сил, як їх частини, але й увиразних агресивних тенденціях вишколу і озброєння. Майже в усіх сателітських арміях рішальне слово мають совєтські „дорадники", а в більшості випадків, як це було в Польщі з призначенням маршала Рокосовського міністром оборони, совєтські генерали перебрали безпосередньо верховне командування. Теж в усіх сателітських арміях введено інституцію політруків, завданням яких є з одного боку пильнувати „марксистського виховання" вояків, а з другого боку вести безпощадну боротьбу проти „підривних" або „неблагонадійних" елементів.

І.Р.О. ОСТЕРІГАЄ ЗАХІД В СПРАВІ НОВИХ ВТІКАЧІВ З-ЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ.

Женева, 29 травня. — Міжнародна Організація Збігців (ІРО) вважає, що недостача належного розуміння та невідповідне або взагалі ніяке ставлення західніх потуг до проблеми щораз нових політичних втікачів з-поза залізної заслони може мати „катастрофальні наслідки більшого політичного значення". ІРО стверджує, що безпосередньою причиною багатьох втеч зі совєтських країн був „Голос Америки", але десятки тих втікачів, які замість обіцяної волі і опіки на Заході зустріли тілька безрадність, вже рішили вернутися назад. Їх поворот може перерішити вислід прапагандивної війни. ІРО стверджує, що тепер пересічно 7,000 осіб втікає місячно зі Сходу на Захід і якщо західні потуги не подбають про відповідне їх приміщення і опіку над ними то це може відбитися на західній репутації між східними народами, що сьогодні і в майбутньому може мати катастрофальні наслідки.

ФРАНЦУЗЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ОСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД СОВЄТАМИ.

Париж, 29 травня.—Колишній французький міністер внутрішніх справ, Юлій Мош, остерігав вчора на конгресі соціялістичної партії, що Совєти „насамперед здобудуть Німеччину, потім Італію і можуть захопити теж Францію" без війни, якщо Европа свосчасно не об'єднається та не матиме спільно обдуманого і спільно керованого пляну оборони. Під тягарем совєтської загрози соціялісти винесли цілий ряд рішень для піддержки уряду в його оборонних заходах.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАКИДУЮТЬ ЧЕХАМ СПІВПРАЦЮ З У.П.А.

Відень, 29. травня. — Встановлений Москвою комуністичний уряд Чехословаччини в своїй боротьбі проти залишків колишніх вільних чеських інституцій, зокрема проти Церкви, видвигає знову закид, що вони співпрацюють з Українською Повстанською Армією — твердить місцевий кореспондент бостонського „Кришчен Сайєнс Монітор" В закидах говориться, що чехи допомагають повстанцям в Україні вдержувати зв'язок з лідерами українського визвольного руху в Західній Европі..

ІЗРАЇЛЬ ВИДВИГАЄ ПЛЯН МІЖНАРОДНОЇ КОНТРОЛІ СВЯТИХ МІСЦЬ.

Лейк Сoксес, 29 травня.— Уряд Ізраїля приготовив і предложив Об'єднаним Націям новий плян розв'язки спірної проблеми Єрусалиму, пропонуючи передати Святі Місця під владу і контролю Об'єднаних Націй, на підставі окремого пляну, що його мала б ухвалити Генеральна Асамблея. Саме місто Єрусалим мало б бути ізраїльською суверенністю.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ ЕТАП

Конвенції Українського Народного Союзу, з огляду на загально-громадський і справді все-народний характер цеї організації, позначують етапи розвитку не тільки його самого, але й цілої нашої американсько-української спільноти. Що більше, вони є важливим фактором теж в загально-українському розвитку.

XXII. Конвенція, що відбулася протягом минулого тижня в Клівленді, має під цим оглядом ще окреме значення. З друкованих в цьому щоденнику обширних звідомлень з нарад кожний громадянин мав можність пізнати в подробицях не тільки організаційний і фінансовий стан УНСоюзу, його багатобічну працю і результати, але й збагнути те, чим — так сказати б — ця організація дише, як вона виросла та куди вона змагає. В підсумках хочеться окремо звернути увагу на деякі факти, що й надають майже переломового значення останній Конвенції.

Український Народний Союз має тепер точно 58,056 членів, зорганізованих у 477 відділах, що діють в 23 стейтах Злучених Держав і чотирьох провінціях Канади, та 11,518,976.31 долярів майна. Ці факти говорять самі за себе та справді сповнюють гордістю українську душу, що ми, при — так сказати б — відосередних прикметах нашого національного характеру при наявності кількох інших подібних організацій та взагалі в не дуже то сприятливих обставинах потрапили таку організацію створити. Вона може послухати живим доказом організаційно-творчих вартостей нашого народу.

Ця „майже переломовість" XXII. Конвенції УНСоюзу проявилася, крім цілого ряду ухвал для добра організації, як збільшення до 5,000 долярів висоти обезпечення, піднесення віку, зрівнання чоловіків і жінок щодо видачі грамот і т.п., в таких головних фактах:

В звідомленні Редакції „Свободи" була мова про точно означений „американсько-український світогляд", що виплиeає зі свідомости спільноти американсько-українських ідеалів та американсько-українських інтересів". Це проблема першої ваги для становища та дальшого розвитку нашої громади.

На Конвенції, на всіх 447 делеґатів, була вже приблизно одна четверта частина з-поміж тут народженої американсько-української генерації. Зі звіту секретаря відомо, що їх вже поверх 150 є відділовими урядниками. П'ятеро з них вже увійшло до Головного Уряду, з того троє в Екзекутивному Комітеті. Нововибраний секретар, що приїхав до цеї країни молодим хлопцем, теж до них зараховується.

Конвенція змінила один параграф статуту, щоб надати повні права новоприбулим членам. На Конвенції вже була деяка кількість делеґатів з-поміж них, а один з них входив навіть до Статутової Комісії.

Всі ці факти тісно зі собою зв'язані і стоять під знаком того американсько-українського світогляду, що був з'ясований „ідейним обличчям" УНСоюзу, Редакцією „Свободи". Логічним висновком того була резолюція, в якій зібрані на Конвенції делеґати в імені всього членства УНСоюзу „прирікають кожний по своїм силам і спроможностям причинитися до того, щоби кров українських героїв і терпіння українських мучеників не пішли намарно, але видали довго очікуваний і дорого окуплений овоч волі". Ухвала 20,000 долярів на українські народні цілі була негайним ділом, яким потверджено ці слова.

Конвенція доказує і переконує, що Український Народний Союз став в найширшому розумінні, тим, про що говорив в своєму привітальному слові губернатор стейту Огайо. Мр. Френк Дж. Лоші: „шматком України" на цій вільній американській землі; шматком тої України, яка повинна і яка раніше чи пізніше буде таким самим вільним шматком на мапі вільних народів світу.

ВАКАЦІЙНА ОСЕЛЯ

Група місцевих і новоприбулих громадян нашої метрополії взялася з великим ентузіязмом до чи не найбільш важливого і актуального для нашої громади діла: придбання і влаштування літньої вакаційної оселі для нашої дітвори.

Було б зайво говорити про важливість цеї справи. Хто її не розуміє і не визнає, той не розуміє взагалі нічого. Идеться бо про наше майбутнє в найповнішому розумінні того слова. Ми можемо залишити найбільші матеріяльні вартості і найбільш крилаті ідеї, але вони на ніщо не здадуться, якщо ми не підготуємо їх спадкоємців і реалізаторів на майбутнє.

Звичайно, є багато шляхів і можливостей підготовити цих спадкоємців. Все до цього змагає: дім, школа, церква, ціле суспільне життя та його установи. Не можна теж перецінювати можливостей самої оселі. Але в наших обставинах, для наших цілей і потреб, така оселя є без сумніву справою першої ваги. При відповідному поставленні і веденні, а теперішні організатори оселі дають на це переконливі гарантії, ця установа заповнить важливу прогалину у фізичному, моральному та національному вихованні нашої молоді.

Не можна сказати, щоб цею справою наш загал не турбувався і досі. Багато практичних заходів, багато українських, головно парафіяльних шкіл, багато організацій молоді, чимало публікацій і часописних дискусій, все те мало ту саму мету: виховання молоді. Проте, все це можна вважати тільки початками, тільки першими кроками на шляху до наладнання цеї справи навіть в наших обставинах і можливостях. Літня вакаційна оселя була б тим дальшим важливим кроком, була б цим головним трампліном, з якого ми могли б набрати розгону до справжнього скоку в цьому напрямку.

Чи існують в нас можливості вакаційних осель? Без сумніву існують! Твердимо, що їх навіть дуже багато. Важливе тільки використати їх. Ми спостерігаємо велике, хоча, можливо, ще і невистачальне заінтересування цею справою загалу. Стверджуємо наявність ініціятивних одиниць та кваліфікованих виховників. Ми теж не є вже такі бідні, щоб не могли дати і зібрати на це відповідних фондів, навіть не потребуючи „віднімати собі від рота", як це роблять батьки і матері та громади в інших країнах. Єдине, що залишається, це використання всіх можливостей і переведення в життя цеї преважної справи. Воно не доведеться легко, бо легко нічого не приходить. Треба буде перемогти багато перешкод, від пересудів і невіжества почиваючи а на збірці фондів кінчаючи. Але ми довершимо цього діла, якщо вповні усвідомимо собі його важливість та допоможемо іншим це зрозуміти. Ми мусимо взятися за цю справу індівідуально і зорганізовано, ми мусимо її спопуляризувати, зробити її справді невідкличною вимогою дня, бо такою вона по суті є. Заповіджене на 10-го червня віче в Ню Йорку на цю тему буде доказом зрілости нашої громади. Идеться бо про ніщо менше, як про нашу молодь, отже про нашу будучність в на смерть серіозному розумінні цього слова.

Зорганізований злочин

Перед 2-ма тижнями заарештувала нюйорська поліція одного з провідників зорганізованого на краєві розміри злочину т. зв. рекітерства, Френка Еріксона. На підставі забраних з його бюра книжок, суд пробує устійнити розгаліження підпольної організації різнородної гри, звісної під загальним іменем „ґемблерства". Тому, що в Конґресі ухвалено недавно фонди на прослідження й евентуальне покарання виновників того злочину, ця справа відбилася в сенаті. Федеральний слідчий з доручення сенату, РудольФ Галлі, довідався уже, що грачі-злочинці втримують свої „фронти" на такий лад, як це роблять комуністи, одначе він не хоче ще оприлюднити вислідів своєї праці. Колись, як будуть розкриті усі карти, конспірація людей з підземелля для переводження незаконних фінансових операцій стане такою сензаційною, як недавно були вісті про розгалужений комуністичний заговір на скинення американського уряду.

На підставі тимчасових доходжень, пороблених центральною федеральною владою, деякі факти й методи вже є звісні й про них пише між інш. вашинґтонський журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт". У статті сказано, що „ґемблери" це найнижчий ступень зорганізованого злочину. Ґемблерство-гра полягає на закладах в кінські перегони, на вигру в бейзбол, і на інших подібних газардах, які обняті спільною назвою „рекіт", тобто підступне вимаґнування грошей під різними заслонами. З таких „підприємств" мають організатори рекіту кругло десять біліонів бизнесу, тобто „торгу" річно.

Недавнє вбивство двох політичних провідників у Канзас Сити виявило, що ці урядовці стояли на службі зорганізованого рекіту. Ґемблерський рекіт з Канзас Сити сягав своїм розгалуженням до сусідніх стейтів, як Тенесі, Луїзіяни, Арізони. Каліфорнійський рекіт, який полягає на уставлюванні різних машин, які за оплатою нікля дають нагоду терпеливим людям приглядатися як падуть у різні заглублення малі кульки, приносить 400 мільйонів річно і сягає в сусідні стейти. У Шікаґо в одним тільки поліційнім дистрикті побирали поліційні „колекотри" $750,000 річно від гостинниць, які втримували такі машини або вели іншого роду гру. Нюйорський окружний прокуратор виявляє, що одно ґемблерське касино на Флориді жертвувало на добродійні цілі $40,000.

Оці приклади, які велетенські приходи й „зарібки" мають грачі-рекітери, мусіли привести федеральну владу на здогад, що ними керує якась вища організація, яка не обмежується на самих незаконних способах рекіту, але й втримує вищі організації для своєї власної охорони. Після переведення пробного слідства, виявилося, що в цілій країні існують синдикати для рекітів, зорганізовані на лад великого бизнесу. Тоді треба було ще відкрити факт існування окремого відділу для шукання охорони рекітірів перед переслідуванням влади. Для місцевої охорони місцеві рекітіри підплачують деяких місцевих урядовців, а для загальної краєвої охорони синдикати підшукують відповідні одиниці серед провідних осіб, які мають вплив на законодавство й краєву політику.

Саме для розкриття цього зв'язку між рекітірством і політикою президент Труман візвав Конґрес до переведення всебічного слідства, після чого Конґрес рішив покликати до життя окремі комісії. Арештування одного з провідників розгалуженого ґемблерства, — Френка Еріксона в Ню Йорку, це початковий вислід праці Конґресу.



П. Шандрук

ДО НАЗВИ „УКРАЇНА"

У зв'язку з уміщеною в „Свободі" з дня 22. березня ц. р. статею проф. Р. Смаль-Стоцького „Походження назви, „Україна", хочу подати деякі цікаві дані.

Підчас своїх історичних студій в рр. 1907-1911 в певнім випадку я мусів був скористати з „Большой Русской Енциклопедії" Брокгавза і Єфрона в Ніжинському Історично-Філологічному Інституті. Здається, т. XXI тої Енциклопедії, видання, оскільки пригадую, ... 1848 р., великости в понад 800 сторінок, був присвячений гаслу „Россія", а серед дуже численних ілюструючих документів було багато колірових мап.

Всім науковцям відомо, що Енциклопедія Брокгавза і Єфрона була редагована колегією Російської Академії Наук і тому мала велику наукову вартість; друкувалося її, якщо теж не помиляюся 18 літ (1841-1858), при тім в кожнім випадку в її більшій частині за царювання Миколи I., себто в часі панування в Росії гострої політичної реакції — отже, тому не могло бути мови про ліберальне, — але навіть частинно об'єктивне насвітлення історичних фактів, підміновуючих московську офіційну великодержавницьку теорію щодо України.

Яке було тоді моє здивування, коли на одній з політичних мап, що ілюструвала політичну організацію Східної Европи в р. 1289 я зовсім не знайшов міста Москви, що зрештою мало для моїх дослідів значення, бо ж я знав, що тогочасний політичний стан Европи на сході покривався відносно Московщини просторами Суздальсько - Резанського Великого Князівства, на мапі замальованим суцільно. Але я знайшов натомість дуже цікаву й важливу річ: відмінною фарбою було покрито простір Великого Київського Князівства враз з просторами в більш-менш сучасних рамах: східня Волинь, північна частина Поділля, частина Полтавщини та Чернигівщини, й на цьому цілому просторі, звичайно більшими літерами, було надруковано — „Україна". В тексті я знайшов, що Україна повстала, як сильна і велика тогочасна держава внаслідок, головним чином, політично-державних заходів князя Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха.

Дослідники історіографії та знавці картографії знають, що такі мапи документують відповідний географічно-політичний стан з поданого року.

Таким чином московська наукова історіографія в енциклопедичним оформленні, мимо політичного аспекту, не могла не ствердити, що назва „Україна" для окреслення певного політично-державного організму вже тоді існувала, коли не було ще Московського Князівства; велике князівство Суздальсько - Резанське було окремим політично-державним організмом. Себ-то, в назві „Україна" в кожнім разі не можна шукати мовного генетичного зв'язку з терміном „окраїна", спеціяльно московською наукою обстоюваним, бо ж не могло бути „окраїни" (в московськім термінологічним значенні) чогось ще політично не сформованого. І певно, що коли взяти під увагу подані дані, то є всі підстави погодитися з семантичною теорією проф. Смаль-Стоцького щодо назви „Україна".

Я був зробив собі копію тої мапи, яку ще на початку р. 1939 мав у своїх руках і демонстрував в Українськім Науковім Інституті у Варшаві, але на жаль вона загинула враз з цілою моєю бібліотекою підчас II. світової війни. Згадую про це все тому, що в нашій історіографічній публіцистиці досі ніхто не покликався на той, на мою думку, важливий документ та ще й тому згадую, що мабуть і тут, в ЗДА можна відшукати згадуваний том Енциклопедії Брокгавза і Єфрона, щоб ще крім мапи і в самім тексті здобути дані для аргументування назви „Україна"; з-окрема в поданій там багатющій джерельній історіографічній літературі, що була використана при насвітленні тої частини гасла „Россія".

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ

В суботу 13-го травня ц. р. недавно засноване Українське Лікарське Т-во в Америці відбуло в Ню Йорку свою першу наукову конференцію. Взяло у ній участь 32 лікарі та кілька сторонних гостей. Було виголошено дві доповіді: д-р І. Сміт на тему „Пеніціліна в хірургії", та д-р Т. Воробець: „Нові методи лікування туберколози". Ці цікаві доповіді викликали оживлену дискусію на тему великого лікувального значення різних хворіб, особливо туберколози, антибіотиками та найновішими ліками, як параамінобаліциловий квас і тібіон. Живе заінтересування лікарів науковими доповідями дає надію, що подібні конференції відбуватимуться частіше.

Того самого дня 13. травня ввечорі відбувся перший весняний равт українських лікарів та інженерів у Ню Йорку в дуже приємній товариській атмосфері та веселому настрої, до якого у великій мірі спричинилися виступи солістів: сопрано Галини Хамули, та тенора Е. Камінського під фортепіяновий супровід п. Лідії Осінчук.

Підчас забави лікарі зібрали 43 доляри на закуп стрептомицини для свого хворого товариша, д-ра І. С., в Німеччині.

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

8)

Це триває задовго, і професор, звертаючись до голови комісії, рішучо заявляє:

— Я вважаю, — досить!

Мене звільняють.

Кинувши холодне „Допобачення!", обертаюся і повільно виходжу зі салі. Сил мені стає тільки, щоб перейти подвір'я. Але коли вже опиняюся на безлюдній алеї парку, вибухаю істеричним плачем. Дороги вже не бачу, не стримую сліз і біжу, біжу, бо чую за собою чиїсь спішні кроки. Мене доганяє згаданий професор — жид і затримує за руку.

— Я знав, що ви будете плакати, і тому вийшов за вами... Але мушу вам сказати, що подивляю вас! Колись, коли непорозуміння з вашим чоловіком скінчиться, — а я переконаний, що це тільки непорозуміння, — мушу йому все розказати! Мушу йому поґратулювати, що має таку жінку! Ви нині склали подвійний іспит! Але іспит офіційний, хоч який блискучий він не був, є ніщо в порівнанні з іспитом характеру!!! Тримайтеся і надалі так! Я вертаюся, бо на мене чекають і знають, чому я вийшов. Буду мати неприємність, але я їх не боюся, а не міг стриматися, щоб вас не потішити. Ідіть додому і заспокойтеся. До побачення!

Сердечно стискую протягнену мені руку і в думках благословляю цю шляхотну людину, що в такий критичний момент одна з усіх знайшла для мене кілька подішаючих слів.

Я довідалася пізніше цей професор мав дійсно неприємности за те, що настояв на своєму і виставив мені найвищу ноту, хоч, з міркувань політичних не повинен був того робити.

Не вдалося мене провалити і на останньому іспиті, дарма, що на мене завзялися поважно. Тільки ноти найвищої я вже не дістала, бо другий професор не був уже такий відважний...

Звичайно, помимо бажання мого мужа, я не могла не ходити до НКВД дізнаватися про його долю. Мене зустрічали часом по-грубіянськи, часом досить чемно, але по суті нічого не відповідали.

— Ваш чоловік живий і здоровий. Зараз сидить і пише, сидить і пише... Побачень не дозволяємо нікому, пакунків передавати також. Але для вас зробимо вийняток: принесіть білизну і де-що їстивного сьогодні в 10 годині вечора. Про цей дозвіл нікому не кажіть, бо тоді ми не будемо мати спокою від інших жінок, — так сказав мені одного разу начальник НКВД, котрий зовнішнім виглядом своїм нагадував добродушного товстого різника худоби.

Ще вдень будинок НКВД мав вигляд звичайної урядової установи з гостинно відкритими дверима, куди міг свобідно зайти кожний. Озброєна варта переносилася до середини будинку і вже там леґітимувала відвідувачів, що заходили в якійсь справі. Але коли на землю спадав присмерк, картина цілком змінялася. Варта ставала не лишень при вході і на рогах будинку, але замикала цілий квартал і не пропускала нікого. Між НКВД і в'язницею постійно їздили авта, наповнені в'язнями, котрих привозили і відвозили з допиту.

Вікна були щільно замкнені, не пропускаючи жадного проминчика світла. І, коли б не рух за стінами цієї пекельної установи, то можна було б подумати, що будинок спить.

З завмираючим серцем і великими трудношами, довго пояснюючими недовірливій сторожі причину своєї невчасної візити, добиваючися врешті на призначену годину в середину будинку. До мене приставляють спеціяльного енкаведиста, котрий наказує мені сісти в куточку і чекати. Сідаю...

Пливуть тривожні хвилини і розтягаються у безконечність... Чую, як під'їжджає авто, з котрого під брутальні вигуки команди стрибають люди і йдуть кудись під будинок, очевидно, в пивниці. Хтось гукає в коридорі з відкритих дверей:

— Вже є? Добре, я зараз приходжу!

Сиджу і тремчу цілим тілом. Серце моє опановує невимовно тяжке почуття, і я вже починаю жалувати, що далася заманити в цю криваву пастку.

Раптом десь внизу, ніби під землею, тріскають двері, і звідкись виривається страшний нелюдський крик, ніби з когось живцем деруть шкіру. Вслід за тим, чути поспішні кроки, і до почекальні вскакує приземистий чорний слідчий з озвірілим обличчям.

— Авто! Відвезти до в'язниці!

Він весь тремтить, а специфічний солодкавий запах крови, котрий увірвався разом з ним, затуманює мені мозок, і я почуваю, що от-от зімлію. Та слідчий в тому моменті зауважує мою присутність і люто гукає:

— А ця що тут робить?!

— Каже, що начальник дозволив їй принести передачу для чоловіка, — відповідає один з вартових.

— Геть!!! — зарепетував оскаженілий до краю слідчий — Я покажу передачу! Що це за порядки!!!

Мене виштовхують в плечі на сходи, а я, збігши вдолину, ледве стримую крик: двоє міліціонерів тягнуть до виходу якесь пошарпане, безвладне людське тіло...

Як довго ув'язнений був під слідством і знаходився в розпорядженні НКВД, жадних передач не дозволялося. І тільки тоді, коли слідство було закінчене, і людина переходила в розпорядження в'язничної адміністрації, могла діставати що-десять день від своїх родичів чисту білизну.

Советські в'язниці представляли собою подібність до фортець, обложених жіночим військом. Ще з півночі збиралися нещасні у великі черги, бо передач приймалося тільки таку скількість, яка залежала від гумору вартового: один день більше, другий день менше. Отже, щоб бути певнішому, треба було прийти раніше і зайняти чергу.



Вол. Дорошенко

ІВАН ФРАНКО ВОРОГ КОМУНІЗМУ

2)

Як Франко розумів свій соціялізм та з якою відразою ставився до марксівської догми, читаємо вельми пророчисті рядки в передмові до збірки „Мій ізмарагд", датованій 15. мистопада 1897 р. (Збірка вийшла в світ 1898 р.) Ось що каже він у цій передмові:

„Жорстокі, наші часи! Так багато недовіря, ненависти, антагонізмів намножилося серед людей, що недовго ждати, будемо мати (а властиво вже маємо!) формальну релігію, сновану на догмах ненависти та клясової боротьби. Признаюся, я ніколи не належав до вірних тої релігії, і мав відвагу серед насміхів і наруги її адептів нести сміло свій стяг старого, щиролюдського соціялізму, опертого на етичнім, щиро гуманнім вихованні мас народних, розповсюдженні освіти, науки, критики, людської та національної свободи, а не на партійнім догматизмі, не на деспотизмі проводирів, не на бюрократичній регляментації всеї людської будуччини, не на парляментарнім шахрайстві що має вести до тої „світлої будуччини".

Ще гостріше виступив Франко проти соціялдемократичної догми в 1899 р. у вступі до рецензії на брошуру А. Фаресона „Народники і марксисти" (ЛНВ, 1899, кн. 6, ст. 186), де читаємо:

„Німецький соціялдемократизм, перещеплений на російський ґрунт працями Плеханова, Струве, Туган-Барановського і ін., здобув собі багато прихильників серед молоді і навіть загалом серед освіченої громади, котрій він імпонує знанням будущини, простотою в ставленні і розв'язуванні найскладніших питань догматичністю тез, ніби науковою фразеологією. Є церактерне явище, що саме в пору, коли цей марксівський соціялдемократизм і з погляду на свої наукові основи, і зпогляду на свою політику, яко партія, в Европі є близький банкроцтва, він здобуває собі найгарячіших прихильників в Росії, серед молоді. Дуже сумно, що на цю доктрину ловиться в значній мірі гарячіша українська молодіж. Соціялдемократизм стає ворожо як проти всяких обявів суспільної самодіяльности та децентралізації, так само і проти національного українського руху і з того погляду являється для україньства далеко гіршим ворогом, ніж самодержавіе і російська цензура. Бо коли самодержавний тиск є тиском фізичної сили і, так сказати, в'яже руки, то соціялдемократизм краде душі, **напоює їх пустими й фальшивими доктринами і відвертає від праці на рідному ґрунті.** От тимто й не дивно, що свідоміші українці виступають против цієї **згубної доктрини,** як можуть. Правда, боротьба мусить бути нерівна. Соціялдемократична доктрина тішиться більшими ласками цензури, ніж український рух: вона видає багато книжок, має своїми органами деякі товстючі місячники, а українство не може боронити себе і розвивати своїх поглядів відповідними способами".

І на цій позиції ворожого відношення до голошених соціялдемократією гасел стоїть Франко непохитно й далі. В статті „До історії соціялистичного руху' (ЛНВ, 1904, кн.3) він заявляє, що здійснення ідеалу комуністичної держави було б великим лихом для людства. Ось відповідні цитати з цієї статті: „Хто потрапить віднайти в так організованій суспільності (як цього хоче „Комуністичний маніфест") якийсь „сбобідний розвій одиниці', цей докаже певно дуже великої штуки. Та й загалом всевладність комуністичної держави, зазначена в усіх 10 точках „Комуністичного маніфесту", в практичнім переведенні означала б тріюмф нової бюрократії над суспільністю, над усім її матеріяльним і духовим життям" (ст.151).

„Оброблена ними (Марксом і Енгельсом) програма державного соціялізму аж надто часто пахне державним деспотизмом та уніформізмом, що проведений справді в життя, міг би статися великою гальмою розвою або джерелом революцій„ (с.152).

Вдруге піддав Франко гострій критиці комуністичний ідеал майбутньої держави у праці „Що таке поступ?". Друкована в коломийському часописі „Поступ" 1903 р., вона вийшла скоро, того таки ж року окремою брошурою. Тут розправляється Франко мередовсім з анархістичними утопіями, доводячи їх нежиттєвість і вказуючи величезну небезпеку для людства в разі їх здійснення. Осудивши тих анархістів, що мріють змінити суспільний устрій при помочі динаміту або револьверів, Франко критично ставиться й до анархістичних поглядів таких ідеалістів, як Прудон, Крапоткін і Реклю. На його думку, ідеали їх не можуть бути здійснені:„Тепер, коли ми маємо діло з людьми темними, здеморалізованими і в величезнім розмірі хорими тілом і духом (найбільша часть тих хорих навіть не знає про свою хоробу і вдає з себе здоровісеньких, а іноді такі хорі робляться проводирами народу, високими урядовцями та органами власти), такий устрій попросту неможливий, не простояв би ні одної днини і якби якимсь чудом заведено його, скінчився б величезною замішаниною і загальним безладдям" (пор. ст.112). Виказавши утопійність анархістичних ідеалів, переходить Франко до критики комуністичних теорій (диви розд. X. і XI), зокрема марксизму. Не переказуватиму тут усієї Франкової критики, тільки наведу його кінцеві висновки, присвячені „державі Маркса-Енгельса".

„Поперед усього — каже Франко — всеможна сила (цієї) держави налягла би страшенним тягарем на життя кожного одного чоловіка. Власна воля і власна думка кожного чоловіка мусіла би щезнути, занидіти, бо ану ж держава признає її шкідливою, непотрібною. Виховання, маючи на меті виховувати несвобідних людей, але лише пожиточних членів держави, зробилось би мертвою духовою муштрою. Люди виростали би і жили би в такій залежності, під таким доглядом держави, про який тепер в найабсолютніших поліційних державах нема й мови. **Народна держава сталась би величезною народною тюрмою.**

(Кінець буде)

О'бєднання Українських Жінок

Війна і повоєнні нещастя поставили великий іспит багатьом нашим організаціям, в тому числі і жіночим. Виникала — і виникає далі — потреба нових форм роботи серед жіноцтва, щоб зберегти нашу національну спільноту і дати їй шлях до дальшого розвитку.

Специяльно в Америкі, поруч і з старими і заслуженими організаціями, наш час породжує потребу нових і інших — хоч в основі своїй спрямованих до тої самої мети — форм.

Це, власне, і спричинилося до того, що серед жіноцтва Ню Йорку спонтанно виникла думка організувати Ініціятивний Комітет Об'єднання Українських жінок в Америці.

В тій цілі відбулися дня 12-го березня ц. р. в Ню Йорку жіночі збори, що їх скликала та на яких реферувала справу п-ні Стефанія Галичин. Нарадами проводила підписана. В зборах взяли участь представниці дев'ятьох жіночих товариств. Крім того було багато неофіціяльних представниць інших жіночих організацій, разом усіх приявних 42 жінки. Після довшої дискусії рішено створити жіночу централю, яка об'єднувала б існуючі вже жіночі організації, але не об'єднані ще централізно. Для підготовки формальностей вибрано Тимчасовий Комітет, в склад якого увійшли пні: С. Галичин, Л. Івченко, Н. Мерена, С. Кошубинська, Н. Лужницька, М. Грабар, Є. Юрків, К. Джорджія, А. Животко та М. Ляшко.

Коли раніше головною метою жіночої організації в нових місцях поселення була підтримка культурно-освітних і громадських установ в Старому Краю, то тепер — коли зв'язки з Краєм порвані — стають перед жіноцтвом нові завдання.

Найперше — це культурно-освітна робота. Роджена в Америці молодь знає про Україну тільки з оповідань своїх батьків. Це помогло їй зберегти сантимент до Старого Краю. Це почуття, що посилилось в останнім часом саме тому що цей Старий Край так уперто провадить ту саму боротьбу, якою гордиться і Америка — боротьбу за незалежність і свободу. Але, щоб уміло допомагати цій боротьбі, треба знання і певності своїх позицій. Треба уміння довідити фактами правоту української справи, треба уміння показати іншим американцям висоту нашої культури і мистецтва. Для всього цього треба найперше самому це все добре знати.

З другого боку, нові імігрантки привезли з собою багато знання і гарячих поривів, які тимчасом не дають великих плодів, головно, через дві перешкоди: незнання англійської мови і незнайомство з американськими звичаями, духовим життям та ментальністю.

Поєднання цих двох галузок нашого жіноцтва в одній культурно-освітній плановій роботі може дати великі наслідки — і це має бути завданням Об'єднання Українських Жінок.

Друга мета — ввести українське жіноцтво в широке річище громадського життя, як великий і важливий чинник. Американська практика показує, що втягнення жінок до громадської роботи дає прекрасні наслідки, особливо, коли воно йде по лінії розвитку активності і інціятиви у жіноцтва. Це не значить, що Об'єднання Українських Жінок в Америці ставитиме собі якісь феміністичні завдання. Ні, в Америці смішно починати боротьбу за рівноправність, — бо вона вже тут існує фактично, — як смішно було б боротися за рівноправність по таборах в Німеччині, де і чоловіки, і жінки були однаково безправні. Але не можна дивитись спокійно, як багато сил лежить облогом, не використані для активної праці, — і то саме тепер, у найбільш важливу і критичну для української справи хвилину.

Третя мета — налагодження нормального, товариського життя. Культурна жінка, репрезентативна хата, товариські зв'язки — це та ділянка життя, яку наше громадянство досі іґнорувало, а яка має величезне значення при вирішуванні багатьох питань. Наша прекрасна молодь повинна виходити вище і вище, і позбавлятись того почуття меншевартісности, який часом закорінюється в її душі ще з дитинства.

Все це потребує багато наполегливої праці і великої підтримки та запалу жіноцтва. — Все це потребує перевірки на фактах і шукання нових метод. Фактом є, що в багатьох місцях поодинокі особи, або окремі товариства вже беруться до тої справи і доводять на ділі, що такі речі можливі. — Зрозуміло, що при об'єднанні сил наслідки будуть ще більші.

Першою імпрезою Ініціятивного Комітету є пікнік „День Жінки", який відбудеться в неділю 25 червня в парку Юніон-Сіті. Пікнік цей буде різнитися від звичайних тим, що крім нагоди побути на свіжім повітрі, зустрінути давно небачених знайомих, довідатися новини, — буде ще й програма, розрахована на виконання на свіжому повітрі. Складатиметься вона з промов, виступів пластунок та спортових вправ організації молоді СУМ. Якщо умови дозволять, намічено ще виставку образів художника Макаренка, який мешкає саме в тому місті.

Програма складена так, щоб люди мали змогу і відпочити, і розважитись і почути трохи нового, про що цікаво було б подумати і поговорити.

Щоб довести, що жіноцтво не відривається від загально-громадських справ, дохід призначено на Національний Фонд.

З осени вже розпочнеться тягла робота Колегії Преси та Освіти, яка працюватиме при Об'єднанні Українських Жінок. Бажано було б, щоб до того часу окремі українки чи організації висловились би, що саме їх найбільше цікавить, — про що вони хотять довідатись, чого навчитись.

Бо робота Об'єднання Українських Жінок спиратиметься тільки на бажанню жіноцтва, на його національних інтересах — і на його активності.

Л. Івченко

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ВЕЛИЧАВЕ ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО СЕМИНАРА У ВАШИНГТОНІ

Вашинґтон, 29 травня. (Телефоном) — Вчора тут відбулося при великому здвизі народу врочисте посвячення площі під будову Українського Католицького Семинара. Врочистість почалася архиєрейською Службою Божою, яку в асисті духовенства відправив преосв. Кир Константин Богачевський, про заслуги якого говорив підчас проповіді преосв. Кир Амвроз Сенишин, представляючи рівночасно апостольського делеґата Кир Амлєтта Чіконіяні. Апостольський делеґат в довшій проповіді згадав про тернистий шлях Української Католицької Церкви впродовж цілої історії, зокрема її найстрашніше лихоліття під большевизмом. При цій нагоді, він поіменно назвав всіх українських католицьких єпископів, які були замучені або ще караються в совєтській неволі на Сибірі та по в'язницях, включно з митрополитом Йосипом Сліпим. Під час Служби Божої співав Катедральний Хор з Филаделфії, під диригентурою проф. Задорожного, доповнений членами Хору „Думка" з Ню Йорку. Після Служби Божої вирушив величавий похід на місце, де має повстати Семинар. Торжественного Благословення площі довершив преосв. Кир Амвроз.

З нагоди посвящения площі під будову Семинара відбувався опісля в університетській галі святочний бенкет, що ним проводив о. д-р Гриньох, відчитуючи велику кількість привітів і пожертв, надісланих з нагоди посвячення, між ними теж привіт від преосв. Кир Івана Бучка. Привіт від Українського Народного Союзу передав особисто нововибраний предсідник Дмитро Галичин, передаючи рівночасно ухвалених Конвенцією 1,000 долярів на будову Семинара. Привіт від „Провидіння" передав ред. Богдан Катамай, а від Чину оо. Василіян о. протоігумен Марків. Бенкет закінчив короткою промовою преосв. Кир Амвросій, згадуючи, що на будову Семинара вже зібрано 300,000 долярів, а около 190,000 ще потрібно, щоби будову закінчити.

Під час бенкету співав Хор „Думка", який опісля, під диригентурою п. Крушельницького, дав в залі Лицарів Колюмба дав окремий концерт українських релігійних і церковних пісень.

ЗАКІНЧЕНО КОНВЕНЦІЮ УНС

(Докінчення зі стор. 1-шої)

Йорку до Норт Дакоти, від Монтреалю і Торонто до Винипегу. Беручи це все до уваги треба з тим більшим признанням і подивом ствердити речевість і достойність дискусії над найважливішими організаційними справами, обговорюваними і дебатованими в інтересі організації, американської Батьківщини та українського народу.

Від імені нового Уряду п. Галичин подякував за вибір та пригадав про чергові обов'язки, які стоять перед членством УНСоюзу. Він закликав докласти всіх зусиль, щоби Союз і в майбутньому залишився молодою та живою організацією, накреслюючи як головну безпосередню ціль зорганізування нових 20.000 членів з-поміж новоприбулих та 10.000 нових членів з місцевої молоді, як головне завдання на найближчі чотири роки.

Між громадськими справами нововибраний Головний Предсідник вважає найважливішою справу успішного завершення переселенчої акції. Під цим оглядом та у зв'язку з ухвалою нового переселенчого закону є ще великі можливості, що їх можуть використати насамперед місцеві члени УНСоюзу, громадяни Злучених Держав і Канади, бо згідно з новим законом тільки громадяни цеї країни мають право виставляти завірення для нових імігрантів. І. Галичин пригадував теж тих 25.000 інвалідів, калік, немічних і старців, які будуть змушені залишитися в Европі, але яких ми не смієємо покинути напризволяще.

Серед усіх цих важливих актуальних проблем, що стоять перед нашою громадою, — нововибраний предсідник УНСоюзу вважає найголовнішим черговим завданням постійну моральну і політичну допомогу визвольним змагання України, ведену Українським Конгресовим Комітетом. Тому то справою чести кожного члена УНСоюзу мусить бути прикладне складання кожного року свого датку до Українського Національного Фонду. Тільки тоді ми зможемо бути великою моральною підпорою в загально-українських змаганнях, як дальше вірно стоятимемо при своїй організації та її високих ідеалах. Цим ми допоможемо Америці і українському народові в його нерівній боротьбі на всіх ділянках проти найбільшого большевицького ворога людства не тільки за своє визволення, але й за волю всіх поневолених ще досі народів.

О. ЛИСОГІР ПРИГАДУЄ МОЛОДІЙ ГЕНЕРАЦІЇ ЗАПОВІТИ ПІОНІРІВ

Нововибраний заступник головного предсідника, Осип Лисогір, промовив по-англійськи до приявних 100 делегатів зпоміж народженої в Америці молодої української генерації, та покликуючись на слова губернатора Френка Лоші про велику працю піонірів УНСоюзу, закликав до гідного виконання заповітів та продовження започаткованого ними діла.

Відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна" закінчено — XXII. Конвенцію УНСоюзу.

Попереднього дня розглянено пропозиції Комісії Просьб і Скарг, що їх представили голова Комісії Марія Клячко і секретарка панна Дідик. Того ж самого дня ухвалено ряд важливих резолюцій, що будуть проголошені в черговому числі цього щоденника.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 4. червня 1950 р., о год. 2:30 попол., в Українськім Нар. Домі, під ч. 760 Стейт вул. Просимо всіх членів прийти і вирівнати свої вкладки, щоб не наражуватися на суспензу. Нові члени, котрі ще не належать до Бр. і до У.Н.Союзу, просимо вписатись. Справоздання уряду і Контрольної Комісії за 6. місяців буде подане на цих зборах, крім інших важних справ буде справоздання делеґата. — Г. Дячишин, предс.; С. Космина, кас.; Г. Бабин, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Піврічні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, відбудуться в п'ятницю, 2. червня, ог од. 8. вечер., в У. Нац. Домі, 216 Гренд вул. Проситься прийти бо маємо важні справи до полагодження, як рівнож буде звіт делеґатів з Конвенції УНСоюзу. — М. Кіт, рек. секр.

ПОСМЕРТНАЗГАДКА

Дня 12. травня 1950 р., по довгій і тяжкій недузі помер в 57. році життя

СТАНІСЛАВ ДЕМЧУК,

довголітній та активний член Бр. св. Михаїла, від. 55, УНсюзу.

Покійний походив з села Новосильниця на Волині. До Америки приїхав в 1913 році. Покійний полишив у смутку жену, Анастазію, сина Михаїла та шість внуків, котрі є також членами УНСоюзу.

Похорон відбувся 17. травня 1950 р., з дому жалоби при участи рідних та знакомих до греко-католицької церкви в Curtis Bay, Md., а відтак на цвинтар Holy Cross.

В. Н. П.

А. Щіздин, секр

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, О.

Українські Злучені Організації при праці

Дня 22. лютого відбулися річні збори Українських Злучених Організацій міста Клівленд, на яких було приявних 46 делеґатів від 20 клівлендських товариств.

Предсідником зборів обрано одноголосно дотеперішнього голову УЗО, п. Василя Волянського.

Із звітів з діяльности членів Проводу бачили ми, що найбільше праці вложено при несенні помочі скитальцям, які приїхали до нашого міста, а не були забезпечені ані мешканням, ані працею. Також у минулому році влаштовано ряд імпрез та переведено кільканадцять збірок на цілі УККомітету.

По висказанні учасниками річних зборів повного признання за працю так предсідникові, як і всім членам дотеперішнього Проводу Злучених Організацій та ухваленні їм абсолюторії, вибрано новий Провід, до якого ввійшли п. В. Волянський — предсідник, п. В. Гузіль — 1-ий заст. предсідника, п. Олена Степаник — 2-га заст. предсідника, п. Д. Місько — рекордовий секретар, п. М. Петришин — фінансовий секретар, п. А. Павлишин — скарбник, інж. Г. Бобків — пресовий референт. Склад Контрольної Комісії: пп. І. Попович, Д. Шмаґала, Т. Папа.

Крім цього вибрано Комітет Імпрез на цілий біжучий рік, до якого ввійшли такі панове: І. Попович, В. Кухта, Г. Голубець, І. Клим та М. Білий.

На своюму дальшому зібранні, в дні 8-го березня ц. р. Українські Злучені Організації між іншими справами займалися справою перепису населення в Америці відносно нашого міста, а також ухвалили вислати 300 долярів до УККомітету як даток на Укр. Народний Фонд.

В дні 26. березня ц. р. Укр. Злучені Організації міста Клівленд улаштували концерт у честь нашого ґенія-поета, Тараса Шевченка, з величавою програмою: „Заповіт" Т. Шевченка, муз. Стеценка — виконами злучені хори під п. Ю. Кордуби; святочний реферат виголосив інж. М. Тарасюк; „Гуляли-гуляли" Ю. Федьковича, муз. Нижанківського — виконав Чоловічий Національний Хор під дир. п. Ю. Кордуби; „Мені тринадцятий минало" — декл. Б. Копчака; „Прометей" Т. Шевченка, муз. Стеценка — вик. Чол. Нац. Хор; „Кавказ" Т. Шевченка — рецитація пані В. Кавкової; „Поклін Тобі, Тарасе" — декл. А. Полянської; „Сонце заходить" Т. Шевченка, муз. Роздольського — виконав мішаний Нац. Хор під дир. п. Ю. Кордуби; „До Основяненка" Т. Шевченка — деклямація З. Голубця; „Три шляхи" Т. Шевченка, муз. Топольницького — міш. Нац. Хор. Реферат в англійській мові, гарно переплітаний рецитаціями із поем Т. Шевченка, виголосила панна М. Попович; „Уже літ за двісті", муз. Кошиця виконав чол. хор ООЧСУ.

Концерт закінчено відспіванням Національного Гимну.

Під кінець концерту п. М. Левицький проголосив збірку, у висліді якої зібрано 137.25 долярів. Жертводавцями були: 10. дол. — М. Петрівський; 5. дол. — Р. Павлишин; по 2. дол. зложили: Г. Коваль, Д. Шмаґала, М. Ґіль, Я. Павлишин; по 1,50 дол. зложили: С. Дідула; по 1. дол. зложили: А. Адамович, А. Гевусь, Г. Лозинський, О. Гливан, Р. Левицька, І. Попович (старший), І. Гординський, В. Вівчаровський, М. Городиський, В. Гузіль, М. Білий, Ф. Купцевич, А. Запоранюк, Т. Папа, І. Бачинський, Ф. Кукіз, Ф. Мураль, Мамич, А. Курч, Ковалисько, В. Мучацький, І. Гринів, Н. Павлюк, І. Сидорович, Я. Потічний, М. Свідрик, Е. Клем, С. Стасів, Садовський, А. Наконечний, С. Лабик, А. Михно, І. Вівчаровський, Можовська, М. Білоус, І. Бджіль, М. Ґабрівська, Сушленицька, пані Павлина, Н. Бончак, М. Кавка, Лах, В. Баранський, В. Крупка, М. Федорчак, Кокоць, Лещишин, К. Колодій, Мартиняк, З. Квіт, Струсь, Оленьків, С. Щербійчук, Ольховий, Квасницька, А. Палка, Н. Щупак, М. Різун, Турчак, О. Сорочак, Кальмук, В. Жук, М. Ярема, І. Сліпець, К. Бусько, С. Лазука, К. Ґабрівська, Т. Бенась, М. Мураль, М. Турчик, С. Когут, М. Чорній, М. Сентій, М. Бабяк, Мужиновський, Л. Стахурський, В. Женчик, В. Кухта, К. Купчак, А. Труш, С. Труш, Г. Степаник, В. Курч, Г. Кальницький, І. Клим, І. Демкович, І. Кухта, М. Мусило, Г. Козбур, І. Віжевський, Я. Городиський, І. Полянський, З. Лещишин, М. Молодець, Д. Місько, М. Петришин, М. Світлик, Г. Голубець, І. Попович, М. Шаян, Я. Пацула, М. Тарасюк, Б. Ковч; 0,75 дол. зложив Сміборовський; по 0,50 дол. зложили: Н. Угера, І. Кузьма, М. Білий, Е. Гринько, І. Панас, І. Півник, С. Шмаґала, Гусар, Свідрик, С. Мовук.

На своюму черговому засіданні, що відбулося в дні 9. травня Українські Злучені Організації міста Клівленд ухвалили допильнувати поправу Українського Культурного Городу та вислати дальших 300 долярів УККомітетові, як даток на Український Народний Фонд.

Г. Б.

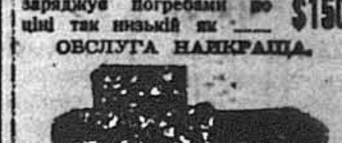
БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Замість окремих повідомлень, з причини браку нинішних адрес, подаємо до відома всім нашим кревним, приятелям і знакомим, що вінчання нашої дочки **Оксани Савойка** з п. інж. **Миколою Гнатів**, сином п. Степанії і бл. п. о. **Григорія Гнатів** відбудеться в суботу, дня 3. червня 1950 р., о год. 5. попол., в парохіяльній українській гр. кат. церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Любов і інж. Любомир Савойки
65, 13th Avenue
Newark 3, N. J. U.S.A.







ТАРЗАН, ч. 2354. Тарзанів підступ.



Заки ще мстивий Манзен пішов задалеко у своїм задумі помститися на Джені, Тарзан несподівано станув перед ним.

В одну мить три кріси прицілилися до його серця. „Де ти був?" — закликав Манзен.

„Тарзан бачив багато слонєвих слідів" — була лаконічна відповідь.

Підозріваючи підступ, розлючений провідник приневолив Тарзана під дулом кріса завести їх до місця.